

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Mgr. R. V.**, bývajúceho v P., zastúpeného JUDr. Vlastou Suchanovou, advokátkou v Nových Zámkoch, Podzámska č. 32, proti žalovaným **1/ M. K.**, bývajúcej v P., **2/ O. B.**, bývajúcej v L. a **3/ Mgr. A. B.**, bývajúcej v N., **o určenie vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Nové Zámky pod sp. zn. 13 C 113/2005, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 15. decembra 2011 pod sp. zn. 8 Co 68/2011 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nové Zámky rozsudkom z 8. decembra 2010 č.k. 13 C 113/2005-424 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal určenia vlastníckeho práva k nim označeným nehnuteľnostiam. Žalobcu zaviazal zaplatiť žalovanej **1/** trovy konania 106,44 Eur a žalovanej **2/** a **3/** každej po 17 Eur a na účet súdu prvého stupňa trovy štátu 66,39 Eur, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoje rozhodnutie zdôvodnil s poukazom na ustanovenia § 134, § 129, § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka a na zistený skutkový stav, z ktorého mal za preukázané z LV č. X. pre obec P., kat. úz. B., že účastníci konania sú vedení ako podieloví spoluvlastníci nehnuteľností parc. č. X. zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², parc. č. X. záhrady o výmere X. m², ktoré nehnuteľnosti sú predmetom konania, a to žalobca v spoluvlastníckom podiele 48/96 k celku. Žalované **2/** a **3/** v spoluvlastníckom podiele každá 8/96 k celku, žalovaná **1/** v spoluvlastníckom podiele 32/96 k celku, titulom dedičských rozhodnutí uvedených v liste vlastníctva, a to po svojich právnych predchodcoch. Súd prvého stupňa v danej veci na základe vykonaného dokazovania výsluchom účastníkov konania, výsluchom svedkov, oboznámením sa listinnými dôkazmi, ohliadkou predmetných nehnuteľností, ktoré tvoria obsah spisu dospel k záveru, že žalobca nepreukázal splnenie

podmienok pre vydržanie predmetných nehnuteľností (pozemkov) ním samotným, resp. jeho právnymi predchodcami. Žalobca v dedičskom konaní po právnom predchodcovi Š. I. zdedil 1/2-icu predmetných nehnuteľností a vstúpil do ich užívania, svedčí o tom, že žalobca už v čase, kedy tieto nehnuteľnosti zdedil, teda v roku 1999 vedel, že zdedil len polovicu z týchto nehnuteľností. Uviedol, že bez toho, aby žalobca nesporne preukázal, na základe akého nadobúdacieho titulu bola držba jeho právnych predchodcov oprávnená, resp. bez preukázania nadobúdacieho titulu, pre ktorý by bolo možné konštatovať, že právní predchodcovia žalobcu mali dôvod oprávnene sa domnievať, že sporné nehnuteľnosti im vlastnícky patria, nebolo možné žalobe vyhovieť.

Krajský súd v Nitre na odvolanie žalobcu a žalovaných čo do výroku o náhrade trov konania rozsudkom z 15. decembra 2011 sp. zn. 8 Co 68/2011 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia (§ 219 ods. 2 O.s.p.). Zhodne ako súd prvého stupňa dospel k záveru, že žaloba žalobcu nebola dôvodne podaná, keďže v konaní nebolo preukázané nadobudnutie vlastníckeho práva žalobcu, resp. jeho právnych predchodcov vydržaním práva k predmetným nehnuteľnostiam v požadovanom podiele pripadajúcom na žalovaných 1/ až 3/ za súčasného splnenia všetkých zákonných predpokladov vydržania. Žalobca ani jeho právní predchodcovia nemohli byť dobromyseľní v tom, že vlastníctvo k predmetným nehnuteľnostiam v požadovanom podiele nadobudli, teda nemohla byť u nich daná vôľa nakladať s nimi ako s vlastnými, s presvedčením, že im patria v celosti, teda aj v požadovanom podiele, a to po celú vydržaciú dobu, keďže v konaní neboli žalobcom preukázané také okolnosti, z ktorých možno usudzovať existenciu dobromyseľnosti (nadobúdací titul, či už spočívajúci v tvrdenej kúpe, resp. v zámene, resp. v rozdelení nehnuteľností, a to ani na strane A. I. – prastarého otca žalobcu, ani na strane Š. I. starého otca, ani na žalobcu), teda okolnosti, ktoré by svedčili o poctivosti právneho dôvodu nadobudnutia predmetných nehnuteľností v požadovanom podiele. Odvolací súd poukázal na to, že tento záver súdu prvého stupňa ako aj jeho zhodný záver vyplýva z preukázaných rozhodujúcich skutočností, na ktoré poukázal súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia, na ktoré odvolací súd poukázal ako na svoje vlastné. Odvolací súd ďalej uviedol, že rozpornosť tvrdenú žalobcom v konaní v tom smere kto a na základe akého nadobúdacieho titulu mal byť, resp. kto bol dobromyseľným držiteľom podporuje i tá skutočnosť, že žalobca najskôr v konaní tvrdil, že on nadobudol predmetné nehnuteľnosti v požadovanom podiele vydržaním, so zarátaním si do svojej vydržacej doby i dobu, po ktorú mal mať vec

v oprávnenej držbe jeho právny predchodca, čomu zodpovedal petit žaloby na začatie konania, pričom však v konaní netvrdil, ani nepreukazoval právny titul, od ktorého on sám odvodzoval svoje vlastnícke právo, teda na základe čoho (akého titulu) sa považoval on sám za vlastníka predmetných nehnuteľností v celosti, keď až následne v priebehu konania začal tvrdiť, že oprávneným držiteľom a vlastníkom predmetných nehnuteľností je jeho právny predchodca Š. I. (zomrelý 25. apríla 1999) a v tomto smere navrhoval aj pripustenie zmeny petitu žaloby, ktorú súd prvého stupňa nepripustil. V ďalšom potom poukázal na skutkové závery vyplývajúce z vykonaného dokazovania súdom prvého stupňa a vysvetlil prečo považoval návrh žalobcu na doplnenie dokazovania opätovným výsluchom niektorých svedkov za nedôvodný. Za vecne správne považoval odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa aj vo výroku, ktorým rozhodol o náhrade trov konania. Úspešným žalovaným náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože im trovy tohto konania nevznikli.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý žiadal tento rozsudok zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že postupom súdu mu bola odňatá možnosť pred ním konať a ako dovolací dôvod uvádzal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Vyčítal mu, že sa nevyporiadal so všetkými námietkami, ktoré vo svojom odvolaní urobil a nevyporiadal sa ani so zmenou návrhu, ktorú zmenu označil vo svojom odvolaní. Uviedol, že súd vo veci vykonal čiastočne dokazovanie výsluchom svedkov, avšak pre úplné objektívne posúdenie a zistenie skutkového stavu veci nevykonal ďalšie dôkazy ním navrhnuté. Nestotožnil sa so závermi napadnutého rozsudku, že vykonané dôkazy, zistené skutočnosti jednoznačne nepreukázali, že by dôkazné bremeno neunesol a že by nepreukázal oprávnenosť držby, nadobúdací titul a pod. Podľa jeho názoru skutočnosť, že držiteľ veci je alebo nie je dobromyseľný, treba vyhodnotiť nie len z hľadiska osobného presvedčenia držiteľa veci, ale aj objektívne a vo vzájomných súvislostiach. Dobrú vieru treba chápať ako presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne a o tom, že mu vec patrí sa dá usúdiť nielen pri jeho vstupe do držby, ale aj po celú vydržaciú dobu. Právnym dôsledkom vydržania je nadobudnutie vlastníckeho práva priamo zo zákona. Vzhľadom k tomu, že treba pri uplatňovaní inštitútu vydržania, najmä pri nehnuteľnostiach, rozlišovať jednotlivé obdobia platnosti právnej úpravy, a to obdobie platnosti obyčajového práva na území Slovenska do 31. decembra 1950, ďalej obdobie platnosti Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., účinného od 1. januára 1951 do 31. marca 1964, a napokon obdobie platnosti Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb., účinného od 1. apríla 1964, so zreteľom na jeho

novely, najmä zákon č. 131/1982 Zb., účinný od 1. apríla 1983 a zákon č. 509/1991 Zb., účinný od 1. januára 1992. Podľa jeho názoru počas účinnosti všetkých platných úprav jeho právni predchodcovia prípadne on sám splnil podmienky pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním.

Žalované sa k dovolaniu žalobcu nevyjadрили.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. Os.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto prostriedok nie je prípustný.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovenia § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, avšak len vtedy, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danej veci rozsudok odvolacieho súdu nevykazuje znaky rozsudku uvedeného v § 238 ods. 1 a 3 O.s.p., pretože nejde o zmeňujúci ale potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že je dovolanie proti nemu prípustné a nejde ani o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. Dovolanie nie je prípustné ani podľa ustanovenia § 238 ods. 2 O.s.p. z dôvodu, že dovolací súd doposiaľ nerozhodoval.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Existenciu žiadnej podmienky prípustnosti dovolania uvedenej v tomto zákone ustanovení dovolací súd nezistil.

So zreteľom na žalobcom tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závažný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva; v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv, napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.) a pod. Dovolací súd v danom prípade z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou žalobcovi realizáciu jeho procesných práv.

Pokiaľ žalobca v dovolaní tvrdil, že súd nevykonal ním navrhnuté dôkazy, treba uviesť, že podľa ustálenej súdnej praxe nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odňal účastníkovi možnosť konať pred súdom (R 37/1993). Účastníkovi konania totiž zákon ukladá povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci,

najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov a právnických osôb, listiny, ohliadka a výsluch účastníkov (§ 120 ods. 1 veta prvá a § 125 veta prvá O.s.p.). O tom, ktoré z navrhovaných dôkazov (prípadne takých, ktoré nie sú navrhované) budú vykonané, rozhoduje však súd. Z uvedeného je zrejmé, že Občiansky súdny poriadok účastníkovi konania priznáva právo vykonanie určitého dôkazu navrhnúť. Toto procesné oprávnenie žalobca v danej veci aj využil (nebolo mu odňaté). Nevykonaním žalobcom navrhovaných dôkazov nedošlo teda k odňatiu mu možnosti konať pred súdom. Dovolací súd poznamenáva, že v dovolacom konaní môže prihliadnuť k takýmto namietaným nedostatkom len vtedy, ak je splnený predpoklad prípustnosti dovolania (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Tvrdenie o neúplnosti vykonaného dokazovania, resp. že súd dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, predstavuje dovolací dôvod podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., t.j., že konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, ktorou otázkou sa dovolací súd môže zaoberať len v prípade, ak je dovolanie procesne prípustné.

Pokiaľ odvolateľ odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzoval zo skutočnosti, že jeho návrhu na zmenu žaloby nebolo vyhovené, resp. že odvolací súd o ňom nerozhodol, dovolací súd, ako už bolo vyššie uvedené, zdôrazňuje, že o vadu podľa § 237 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecnými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O takýto prípad v súvislosti s rozhodovaním o návrhu na zmenu žaloby v prejednávanej veci nejde. Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 95 O.s.p. o návrhu žalobcu na zmenu žaloby rozhodoval na pojednávaní 12. novembra 2010, a to za účasti žalobcu a jeho advokátky. Uznesením navrhovanú zmenu nepripustil. Odvolací súd uvedené v dôvodoch svojho rozhodnutia aj konštatuje. Zmena žaloby je v zásade prípustná i v konaní na odvolacom súde. Pokiaľ odvolací súd o zmene nerozhodne, teda nevyhovie návrhu na zmenu žaloby, koná len o pôvodnej žalobe. Z obsahu spisu je nepochybné, že odvolací súd vec prejednal podľa pôvodnej žaloby.

Dovolateľ spochybňuje zákonnosť napadnutého rozhodnutia vzhľadom k tej skutočnosti, že odvolací súd sa nevyporiadal so všetkými námietkami, ktoré vo svojom odvolaní uviedol. Dovolací súd uvádza, že v danej veci sa odvolací súd plne stotožnil s argumentáciou súdu prvého stupňa, konštatoval správnosť dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia uviedol ďalšie dôvody.

V značnom rozsahu uviedol rozhodujúci skutkový stav, oboznámil obsah odvolania, primeraným spôsobom opísal stanoviská procesných strán, výpovede svedkov a vysvetlil prečo nepovažoval za dôvodné doplnenie dokazovania. Podľa názoru dovolacieho súdu skutkové a právne závery dovolacieho súdu nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 od. 1 Ústavy Slovenskej republiky a odôvodnenie napadnutého rozsudku dovolacieho súdu ako celok spĺňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 211 ods. 2 O.s.p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa. Dovolací súd napokon poznamenáva, že odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o dovolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

Žalobca svoje dovolanie odôvodnil tiež odkazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. (t.j., že rozhodnutie dovolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci).

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001, sp. zn. 2 Cdo 50/2002). Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je Najvyšším súdom Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania neznemožňuje realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (viď napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 102/2004, sp. zn. 2 Cdo 282/2006, sp. zn.

3 Cdo 174/2005, sp. zn. 4 Cdo 165/2003). I keby podľa názoru dovolateľa išlo o nesprávne právne posúdenie veci (dovolací súd z tohto aspektu vec neposudzoval), táto skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd použil správny právny predpis a či ho správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo). Keďže dovolanie žalobcu nie je procesne prípustné, nemohol dovolací súd pristúpiť k posúdeniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

Nakoľko prípustnosť dovolania v danom prípade nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol.

O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. a § 224 ods. 1 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie odseku 2 tohto ustanovenia.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. júna 2012

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková